

"Miekkoniemen päiväkodissa eskareiden kanssa retkeily oli tärkeä toimintatapa. Veimme eskareita metsään yhteensä 16 vuotta ja meille kertyi paljon kokemusta aiheesta. Melko pian meille myös selvisi kuinka hyvin retkeily ryhmäyttää lapset. Lasten peruskunto ja jaksaminen myös lisääntyvät. Ja siitä, tai jostain muusta syystä, retkeilevät ryhmät ovat aina myös toimineet todella hyvin. Samalle "omalle" retkipaikalle vaelletaan syksyisin, ensimmäisten kuukausien aikana, aamulla eskarin alkamisesta ruokailuun asti kolme kertaa viikossa. Käytännössä joka toinen päivä retkeillään.

Syksyllä kun eskari alkaa on usein niin, että kaikki lapset eivät tunne toisiaan. Retkipaikalle kulkiessa syntyy paljon ihania keskusteluja ja myös "kulkemisleikkejä", joihin kaikki pääsevät heti mukaan. Jos joku on hiljaisempi tai arempi, niin ryhmän kasvattajista joku aina kannustaa ja kulkee rinnalla. Tässä heti alkumatkasta alkavat sosiaaliset suhteet muotoutua ja ryhmäytyminen jo tapahtua. "Seuraa johtajaa" on ollut aina yksi suosikkileikeistä kulkemisen aikana. Ja tietysti jokainen pääsee johtamaan vuorollaan, se on tärkeää ja vaatii paljon rohkeutta.

Turhia sääntöjä ei tehdä, mutta muutama on ehdoton: aikuinen näkyvissä ja yksi pillin puhallus niin juostaan pilliin puhaltavan aikuisen luokse ja kaksi puhallusta tarkoittaa kaikki seis. Nämä ovat turvallisuussäännöt ja pystymme nopeasti tarkastamaan, että kaikki lapset ovat tallessa. Tämä on toiminut hyvin ja lapsista on aina hauskaa harjoitella tätä "pilliin puhallus"-leikin avulla.

Ympäristö

Kun saavumme retkipaikalle, siellä odottavat istuinpölyt, jotka nyt täällä Pihlajaniemellä yksi isistämme on muutama vuosi sitten sahanut meille, samoin nuotiopaikka, toisen isän tuoma traktorin vanne. Pöllejä käytämme heti retken alussa yhteiseen kokoontumiseen ja välillä paistamme makkaraa ja nautimme lämmintä juomaa syksyn kylmillä. Meillä on ympäristönä hieno kuusikko, rinnettä ja myös marjamaastoa. Retkipaikasta on muodostunut monille perheille myös vapaa-aikana retkikohde, lapset vievät sinne vanhempiaan. He käyvät siellä mm. korjailemassa ja rakentamassa majoja. Isät myös tarjoutuvat aina silloin tällöin tuomaan puita ja tänäkin syksynä yhtenä retkieskaripäivänä nuotio odotti valmiina meitä, samoin pillimehut lapsille.

Pieniä toistuvia rituaaleja

Retkeilyssä korostetaan sitä, että ketään ei jätetä yksin ja toisista pidetään huolta. Kaikki pitävät huolta siitä, että jokainen on leikeissä mukana (aikuiset sekä lapset). Etsimme retkipaikalle saavuttuamme aina ensimmäiseksi rytmittelykepit. Vuorotellen teemme erilaisia rytmikuvioita, joita kaikki muut sitten jäljittelevät. Laulamme myös kaikkien lasten nimet läpi rytmittellen. Heti alussa katsomme myös ovatko kaikki paikalla ja jos ei, niin ketkä puuttuvat joukosta. Näistä on tullut tärkeitä rituaaleja eskareille. Vielä keväälläkin kaikkien kasvoille nousee hymy, kun omasta nimestä lauletaan omalla retkipaikalla. Eskarit haluavat myös usein ohjata näitä kokoontumisia itse, kun rohkeus on karttunut. Juttelemme siinä aluksi myös päivän yhteisestä ohjelmasta ja jaamme ryhmät.

Leikkiä:

Syksyisin leikimme retkipaikalla todella paljon liikuntaleikkejä, jotka ovat parasta harjoitusta yhteen hiileen puhaltamiseen ja ohjeiden kuunteluun. Varhaisessa vaiheessa teemme myös ryhmän yhteiset sopimukset, jotka siirtyvät myös retkipaikalle. Retkipaikalla luonnon keskellä lapset ovat hyvin vastaanottavaisia, luonto rauhoittaa. Alkuun teemme porukalla vaelluksia syvemmälle metsään ja etsimme rakennustarvikkeita yhteisiin majoihin. Kannamme suuret määrät kaatuneita puunrunkoja ja risuja, jotka ovat sitten koko ryhmän käytössä. Rakentelemme yhdessä yhteisiä majoja, joissa kaikki leikkivät.

On lapsia, jotka eivät ole liikkuneet kovinkaan paljon luonnossa. Se, että ei ole koko aamuun käytettävissä valmiita leikkivälineitä, saattaa aiheuttaa alkuun lapsille päänvaivaa. Kun retkellä käydään säännöllisesti, alkavat luonnon tarjoamat mahdollisuudet avautua. Ryhmän arvo on siellä suuri, kun porukalla keksitään ja rakennetaan leikkejä metsään. Tarvitaan paljon leikkijöitä, että saadaan rakennettua ravintoloita, eläinhoitoloita, koteja yms. Lapset oppivat myös huomaamaan, että leikit voivat jatkua, kun taas tullaan takaisin retkipaikalle.

Yhteinen työskentely

Työskentelemme retkipaikalla aina pienryhmissä, pareittain, koko ryhmällä. Ei koskaan yksin. Lapset pääsevät työskentelemään heti myös uusien kavereiden kanssa ja saavat tuntea olevansa tärkeä osa kokonaisuutta. Se, että lapset saavat heti tunteen, että minä olen hyvä, osaan ja pystyn tekemään asioita, kuuluu retkeilyyn. Olen hyvä ja hyväksytty. Metsässä on väljyyttä työskennellä ja aivan loputtomasti mahdollisuuksia. Tämä vaatii ryhmän kasvattajilta sitoutumista. Lasten kanssa touhutaan tiiviisti. Tämä vaatii myös hyvää tiedonkulkua, kaikkien kasvattajien täytyy olla etukäteen tietoisia mitä tehdään ja miksi, mikä on toiminnan tavoite. Minua on onni kohdannut, sillä työkaverini ovat aina olleet retkeilyn ja metsässä toimimisen kannattajia, sitoutuneita ja reippaina mukana kaikessa.

Kaikki esiopetuksen oppimisen alueet toteutuvat luonnossa ja toiminta on siellä monipuolista. Me teemme esim. luonnontutkimuksia, kielellisiä töitä, taidetta, musisoimme, liikumme, leikimme, rakennamme, teemme matematiikkaa, käytämme i padeja erilaisissa tehtävissä dokumentointiin ja tiedon etsintään. Ympäristökasvatus on suuressa roolissa. Ihastelemme myös ääneen luonnon kauneutta ja ihmeellisyyttä. Haluamme siirtää kunnioituksen ja rakkauden luontoa kohtaan lapsille.” (varhaiskasvatuksen opettaja Kristiina Hämäläinen)